teljes szövegű fordítása – amely utóbbi eposz, egyes hozzáértők szerint, mind az ír, mind az európai irodalom egyik meghatározó alkotása, s legalább annyira jelentős az eposzok és az egy-egy nemzet irodalmára nagy hatást kiváltó művek között, mint Homérosz és Vergilius munkái vagy a *Nibelung-ének*.

Persze nagy kérdés, hogy ennyi mitológiacsere után magyar-e még a magyar – úgy, hogy az egy hegyeshalmi/záhonyi táblánál többet jelentene? Hányszor lehet átalakítani egy nép legmélyebb lelkiségét, hogy ugyanaz a nép maradjon? Jelen sorok szerzője szerint a válasz szomorú, de kézenfekvő: elég körülnézni az ország „fővárosának" szinte bármely pontján, s belehallgatni a bennszülöttek beszélgetésébe…

Peregriner

Chelsea Wolfe
PAIN IS BEAUTY
Audio cd, 55 perc (Sargent House, 2013)

Már vártam Chelsea Wolfe új albumának megjelenését. Korábbi anyagait kimagaslónak tartottam a maga mezőnyéből, de azt gondoltam, a következőnek még többnek kell lennie. Mikor elkészült, csak hallgattam és hallgattam, s nem tudtam eldönteni: akkor most ez az, amire vártam? Ő is felsorakozik az „örök ígéretek" sorába? Hallgattam az albumot, és letettem arról, hogy bármit írjak róla. Aztán már nem is hallgattam… Ma reggel viszont újra ezt választottam. S valamit hirtelen beindított, amit fontosnak tartok megosztani.

Wolfe első korongja 2006 folyamán jelent meg. Ő maga nem tartja számon, meg nem történtnek tekinti. Ahogy egy vele készült interjúban kifejtette, egyszerűen hibának tartja, hogy amikor fiatal és naiv volt, félrevezethették producerek, és olyat hoztak ki belőle, amit nem érez a magáénak. Nem szereti sem a dalokat, sem élete azon időszakát – ez, bárhogy is legyen, figyelemre méltó dolog, pláne, ha hozzávesszük, hogy az album kiforrott és letisztult dalok sorát hordozza. Amennyiben viszonyítási alapnak véve a következő lemezei mellé tesszük, pontosan a végletekig csiszoltság hiánya lesz az a szembetűnő vonás, amely az utóbbi anyagokat, mint közös nevező, egyben tartja. A 2006-os *Mistake in Parting* hallgatható akár háttérzeneként is. Sejtelmes és durva, dark wave, gothic, country és folk elemekből összerakott, valamelyest kísérletező, de ami a legfontosabb, érezhetően nem önálló, hanem egy elképzelt közönség kedvéért kidolgozott termék. A rákövetkezők viszont már nem.

Wolfe minden dalának koromsötét az alaphangulata. A *Pain is Beauty* mellett a Twin Peaks dalai egy babazsúr rózsaszín hangulatát idézik, és ez fokozottan igaz a *The Grime and The Glow* (2010) és az *Apokalypsis* (2011) sorlemezek elborultságára is. Amit Wolfe művel, ha éppen nem a szinte akusztikus *Unknown Rooms: A Collection of Acoustic Songs* (2012) dalait hallgatjuk, egy idegesítő, érthetetlen zajongás, amely azonban gyöngyöket rejt. Ám azokért nagyon meg kell küzdeni.

Zajongás. Akár kevesebb, akár több elektronikával és stúdió munkával, a szétbomlott-széteső dallamok és a lebegés nyitotta időtlenségből kilépő, csapongó zörejekből és zenei hangokból építkező kompozíciórészek emelik az egészében súlyos, nyomasztó szerzeményeket nem mindennapivá. Ha hozzávesszük ehhez az énekhangot és az elénekelt verseket, valami olyat kapunk, ami megérdemli az odafigyelést. Amennyiben hangját tekintve azt mondanám, hogy a hangszíne, hanghordo-

zása és dallamvilága itt-ott Siouxsie Sioux-ra emlékeztet, akkor az Siouxsie-ra nézve lenne hízelgő. Értékét főként az adja, hogy nem érezhető semmiféle számítás, színpadiasság, semmiféle olyan szándék, ami miatt bárki azt gondolhatná, hogy a dalok megírása közben másra figyelt a szerző. A *Pain is Beauty* albumon így fájdalmas zajongásba rejtett, megkeresésre váró gyönyörű gyöngyszemek sorakoznak. A dalok egy összeszedettséget igénylő odafigyelés során képesek a hallgatót olyan befelélfordulásra hangolni, melynek során a sötét függönyök széthúzásával a világ mint csoda tárul fel, és néma szemlélődésre, együttérzésre indít. Feltár, megindít, de nem ad instrukciót, hogy mit lehetne kezdeni a látvánnyal.

Mi volt tehát az, amit felébresztett bennem a *Pain is Beauty?* Ismerek még néhány zenekart és szerzőt, akik képesek voltak súlyosságában, mélységében, szétesettségében, zajosságában, lebegősségben ehhez mérhetőt vagy akár többet produkálni, de mindezt így egyben még nem hallottam. Valóban, lehet recepteket írni, hogyan készítsünk ilyen-olyan elvárásoknak megfelelő, kimérlegelt zenét, és semmi akadálya, hogy kiszolgáljunk egy célközönséget – Ó, mily szánalom! De van egy pont, ahol a művészi világra segítés következik. Világra segíteni pedig csak azt lehet, aminek lelke van, még ha az egy műalkotás is. A művészet kitételei között mindenképpen ott szerepel a következő: amit világra hoz, amit feltár, az mindig önmagáért a megmutatkozásért való, de mégis, sohasem öncélú – és Chelsea Wolfe meg nem tagadott dalai hallgatása során azt mondhatom, ennek a kitételnek megfelel valahány.

Nagyatádi Horváth Tamás

TERMÉSZET – MISZTIKA – ISTENKÖZELSÉG: TENHI

Kauan (Audio cd, Prophecy Productions, 1999)

Väre (Audio cd, Prophecy Productions, 2002)

Airut:aamujen (Audio cd, Auerbach Tonträger, 2006 [2004])

Maaäet (Audio cd, Prophecy Productions, 2006)

Folk Æsthetic 1996–2006 (Három audio cd, Prophecy Productions, 2007)

Saivo (Audio cd, Prophecy Productions, 2011)

1996 óta működik Finnországban egy formáció, amely igen sajátos zenei világot nyilvánít meg. Sőt, valójában arról beszélhetünk, hogy ezt a bizonyos terrénumot ők teremtik meg kiadványról kiadványra, ha a források kitapinthatók is.